

Ordblindhed

Afdækning og indsatser i Rudersdal Kommune

1. oktober 2024

0. årgang

AFDÆKNING

Sprog vurdering (efterår)

Inden efterårsferien testes alle elever med *sprog vurdering.dk*. Børnehaveklasselederen tager selv testen, eventuelt med hjælp fra en læsevejleder. Læsevejlederen drøfter resultaterne og eventuelle indsatser med børnehaveklasselederen.

Risikotest for ordblindhed (maj/juni)

Alle elever testes i foråret med *Risikotest for ordblindhed*. Børnehaveklasseleder gennemfører deltest 1 og deltest 2. Læsevejleder eller anden fagperson laver deltes 3 på de elever, som går videre til denne. Læsevejleder/ GR-koordinator/ bh.kl.-leder formidler resultat til forældre. Formidling kan ske via mail eller møde alt efter barnets resultat.

Risikotesten giver ikke diagnosen ordblindhed, men indikerer om eleven har risiko for at udvikle vanskeligheder af dyslektisk karakter.

INDSATSER

Systematisk bogstav gennemgang

Første bogstav gennemgang i efteråret i 0. klasse er en accelereret bogstav gennemgang. Herefter arbejdes med repetition af bogstaverne på mange måder - både analogt og digitalt - og den tidlige skrivning kobles på.

Guided Reading - med de mange voksne (januar-juni)

GR er differentieret læseundervisning på små hold.

GR-koordinatoren igangsætter Guided Reading. Guided Reading starter typisk i januar på 0. årgang.

GR-koordinatoren er en del af Guided Reading undervisningen og underviser de svageste læsere.

GR-koordinatoren har timer til afholdelse af det ugentlige møde med underviserne i GR. På mødet evalueres elevernes læsning, nye hold sættes og læsedidaktik drøftes.

GR-koordinatoren sender 0. klassernes progressionsoversigt til kommunens læsekonsulent mandag i uge 24.

Differentieret undervisning på små hold

Skolerne organiserer særlig tilrettelagt undervisning for de elever, som i Sprog vurderingen, Risikotest for ordblindhed eller dagligdagen, viser tegn på at have gavn af en målrettet indsats. Denne indsats kan organiseres som Guided Reading eller anden holddeling.

Daglig læsning hjemme

At komme godt fra læsestart betyder også, at barnet læser dagligt eller flere gange om ugen hjemme sammen med en voksen.

1. årgang

AFDÆKNING

Risikotest for ordblindhed

Testopfølgning på de børn, der har et rødt testresultat fra 0. klasse. Læsevejleder tager testen.

Risikotesten giver ikke diagnosen ordblindhed, men indikerer om eleven har risiko for at udvikle vanskeligheder af dyslektisk karakter.

INDSATSER

Guided Reading - med de mange voksne (august-jul)

GR er differentieret læseundervisning på små hold.

GR-koordinator igangsætter Guided Reading. Guided Reading starter typisk i august på 1. årgang.

GR-koordinator er en del af Guided Reading undervisning og underviser de svageste læsere.

GR-koordinator har timer til afholdelse af det ugentlige møde med underviserne i GR. På mødet evalueres elevernes læsning, nye hold sættes og læsedidaktik drøftes.

Læsevejleder/ GR-koordinator vejleder dansklærere på 1. årgang i at organisere differentieret læseundervisning efter jul (når de mange voksne forsvinder), så der fortsat er deltagelsesmuligheder for alle elever.

GR-koordinator sender mandag i uge 6 1. klassernes progressions-oversigt til kommunens læsekonsulent.

Differentieret undervisning på små hold/boostforløb

Skolerne organiserer særlig tilrettelagt undervisning for de elever, som har brug for en målrettet indsats. Denne indsats kan organiseres som Guided Reading, Læsesklub eller anden holddeling.

Udvælgelsen kan ske dels på baggrund af Risikotest for ordblindhed, GR-undervisernes, læsevejlederens samt børnehaveklasselederens viden om eleverne.

Daglig læsning hjemme

At komme godt fra læsestart betyder også, at barnet læser dagligt eller flere gange om ugen hjemme sammen med en voksen.

2. årgang

AFDÆKNING

Evt. afdækning med DVO "non-ord" (maj/juni)

Læsevejlederen/dansklæreren laver enten en klassescreening eller tester kun udvalgte elever med DVO (test fra Dansk Videnscenter for ordblindhed).

Testen giver ikke diagnosen ordblindhed, men indikerer om eleven har risiko for at udvikle vanskeligheder af dyslektisk karakter.

INDSATSER

Guided Reading - uden de mange voksne

Dansklærerne og evt. pædagoger på årgangen varetager Guided Reading undervisningen. Guided Reading foregår typisk i en værksteds- eller stationsundervisning.

Læsevejlederen sparrer med dansklærerne om materialer, holddeling, differentieret undervisning.

Differentieret undervisning på små hold/ boostforløb

Læsevejleder eller anden ressourceperson kan tilbyde et boostforløb for elever på 2. årgang, der har brug for at træne specifikke afkodningsfærdigheder. Omfang, længde og indhold planlægges på skolen ift. elevgruppen.

Boostforløbet kan evt. bestå af elever fra flere klassetrin.

Boostforløbet kan også være en del af Guided Reading strukturen.

Fortsat daglig læsning hjemme

At holde fast i den gode læseudvikling, betyder at barnet fortsat læser dagligt eller flere gange om ugen hjemme sammen med en voksen.

3. årgang

AFDÆKNING

Man kan på skolen vælge at afdække med **enten**:

DVO som klassescreening

- Læsevejlederen/dansklæreren laver klassescreening eller tester kun udvalgte elever med DVO i august (hvis ikke den er taget i 2. klasse)
- Evt. igen som opfølgning i maj/juni

DVO som opfølgning

Læsevejlederen/dansklæreren laver individuel testopfølgning med DVO på de elever, der i slut 2. klasse eller start 3. klasse scorede lavt i testen.

DVO giver ikke diagnosen ordblindhed, men indikerer om eleven har vanskeligheder af dyslektisk karakter.

Elbros ordlister

Læsevejlederen tager Elbros ordlister på udvalgte elever

Elbros ordlister indikerer om eleven har vanskeligheder af dyslektisk karakter.

Den Nationale Ordblindetest

I særlige tilfælde, hvor der er en begrundet mistanke om ordblindhed, og hvor eleven viser tydelige tegn, kan eleverne testes med Den Nationale Ordblindetest i 3. klasse. Det kan være tilfælde, hvor der har været særlige indsatser, andre tests eller viden om ordblindhed i familien.

Testen kan tages i månederne marts - juni fra 3. - 9. klasse, men jo tidligere ordblindetesten tages desto mere usikkert kan resultatet være.

INDSATSER

Guided Reading - uden de mange voksne

Dansklærerne og evt. pædagoger på årgangen varetager Guided Reading undervisningen. Guided Reading foregår typisk i en værksteds- eller stationsundervisning.

Læsevejlederen sparrer med dansklærerne om materialer, holddeling, differentieret undervisning

AppWriter introduktion for alle

Læse- og skriveteknologi (LST) introduceres til alle elever, da alle elever kan have gavn af at bruge LST - fx. til stavning i engelsk.

Boostforløb

Læsevejleder eller anden ressourceperson kan tilbyde et boostforløb for elever på 3. årgang, der har brug for at træne specifikke afkodningsfærdigheder. Omfang, længde og indhold planlægges på skolen ift. elevgruppen.

Boostforløbet kan evt. bestå af elever fra flere klassetrin.

Boostforløbet kan også være en del af Guided Reading strukturen.

Fortsat daglig læsning hjemme

At holde fast i den gode læseudvikling, betyder at barnet fortsat læser dagligt eller flere gange om ugen hjemme sammen med en voksen.

4.-6. årgang

AFDÆKNING

Den Nationale Ordblindetest

Den Nationale Ordblindetest er ikke en pædagogisk afdækningstest. Det betyder, at den ikke viser, hvilke styrker og svagheder eleven har ved læsning. Den afdækker udelukkede, om eleven har fonologiske vanskeligheder i en grad, der kan kaldes ordblindhed.

Før Den Nationale Ordblindetest anvendes

Inden man anvender Den Nationale Ordblindetest, afdækker man, om elevens læsevanskeligheder faktisk skyldes fonologiske vanskeligheder, eller om det er noget andet, der er på spil. Dette kan afdækkes ved at anvende enten:

- Elbros ordlister eller
- Testbatteriet eller
- ST-prøve/Hogrefe staveprøve
- Eller andre læse/stavetest

Disse forskellige tests kan være med til at indikere, om eleven har vanskeligheder af dyslektisk karakter.

Brug af Den Nationale Ordblindetest

Testen kan anvendes fra 3. - 4. klasse.

Testen kan kun tages i perioden marts-juni, da standarder er afprøvet på elever i denne tidsperiode.

Eleven kan enten opnå resultatet:

- grøn = ikke ordblind
- gul = usikker fonologisk kodning - ikke ordblind
- rød = ordblind

Testen kan give diagnosen ordblindhed.

I Rudersdal anerkender vi kun Den Nationale Ordblindetest, da vi følger anbefalingerne fra Undervisningsministeriet om at have et ensartet diagnoseredskab.

Med Den Nationale Ordblindetest skal eleven ikke re-testes til SPS-støtte til ungdomsuddannelsen.

Yderligere testning

Eleverne kan eventuelt testes yderligere for at afdække deres specifikke vanskeligheder så indsats kan målrettes.

INDSATSER

Guided Reading - uden de mange voksne

Dansklærerne på årgangen varetager Guided Reading undervisningen. Guided Reading foregår typisk i en værksteds- eller stationsundervisning.

Læsevejleder sparrer med dansklærerne om materialer, holddeling, differentieret undervisning

Alle elever er med i Guided Reading. Nogle gange lytter de svageste læsere til teksterne via deres LST, nogle gange træner de selvstændig afkodning.

Boostforløb

Elever, der fortsat kæmper med læsningen eller stavningen, kan tilbydes et særligt kursus i en afgrænset periode. Kurset foregår typisk på små hold. Skolen tilrettelægger placering indhold og omfang ift. de pågældende elevers behov.

Boostforløbet kan også være en del af Guided Reading strukturen.

Indsatsplan

Når en elev er testet ordblind, udarbejdes der en indsatsplan i samarbejde med lærerteamet omkring eleven. Indsatsplanen evalueres flere gange om året med henblik på nye indsatser i skolen og hjemmet.

Netværk for skolens ordblinde elever

3-4 gange om året mødes læsevejleder eller anden ressourceperson med viden om ordblindhed med skolens ordblinde elever. Netværket er et forum, hvor ordblinde elever mødes og deler erfaringer, spejler sig i andre ordblinde, giver hinanden gode ideer fx til anvendelsen af LST.

Læse- skriveteknologi

Kursus i Appwriter til gule og røde elever efter testen. Den enkelte skole tilrettelægger placering af dette kursus. Skolens læsevejleder, anden lærer med viden om ordblindhed eller IT-vejleder tilbyder og afholder kurset for de pågældende elever.

Hvis det vurderes, at en ordblind elev vil have gavn af en computer, tilbyder skolen eleven dette. IT-vejleder er ansvarlig for at klargøre computeren.

Vejledning af kollegaer - ordblindevenlig undervisning i alle fag

Lærerteamet skal klædes på til at:

- kunne anvende AppWriter
- kunne OCR-behandle
- anvende undervisningsmaterialer, der findes på Nota eller er OCR behandlede på forhånd
- have en grundlæggende viden om undervisning af ordblinde elever, så en ordblindevenlig undervisning tilbydes

Elevstemmen - feedback til lærerne

Den ordblinde elev har tilknyttet en ressourceperson, evt. læsevejlederen, som er bindeled mellem elev og skole og sikrer elevens stemme.

Kommunikation med forældre

Møde med forældre, når barnet er testet ordblind. Indhold: Hvad er ordblindhed? Skolens indsats. Hjemmets indsats.

Fortsat daglig læsning hjemme

7.-9. årgang

AFDÆKNING

Den Nationale Ordblindetest

Den Nationale Ordblindetest er ikke en pædagogisk afdækningstest. Det betyder, at den viser ikke, hvilke styrker og svagheder eleven har ved læsning. Den afdækker udelukkede, om eleven har vanskeligheder af fonologisk karakter i en grad, der kan kaldes ordblindhed.

Før Den Nationale Ordblindetest anvendes

Inden man anvender Den Nationale Ordblindetest, afdækker man, om elevens læsevanskeligheder faktisk skyldes fonologiske vanskeligheder, eller om det er noget andet, der på spil. Dette afdækkes ved at anvende enten:

- Elbros ordlister eller
- Testbatteriet eller
- ST-prøve/Hogrefe staveprøve
- Eller andre læse/stavetest

Disse forskellige tests indikeret om eleven har vanskeligheder af dyslektisk karakter.

Brug af Den Nationale Ordblindetest

Ordblindetest kan anvendes fra 3. - 4. klasse.

Testen kan kun tages i perioden marts-juni, da standarder er afprøvet på elever i denne tidsperiode.

Eleven kan enten opnå resultatet:

- grøn = ikke ordblind
- gul = usikker fonologisk kodning - ikke ordblind
- rød = ordblind

Testen kan give diagnosen ordblindhed.

I Rudersdal anerkender vi kun Den Nationale Ordblindetest, da vi følger anbefalingerne fra Undervisningsministeriet om at have et ensartet diagnoseredskab.

Med Den Nationale Ordblindetest skal eleven ikke re-testes til SPS-støtte til ungdomsuddannelsen

Yderligere testning

Eleverne kan efter ordblindetesten testes yderligere for at afdække deres specifikke vanskeligheder så indsats kan målrettes.

INDSATSER

Guided Reading - uden de mange voksne

Dansklærerne på årgangen varetager Guided Reading undervisningen. Guided Reading foregår typisk i en værksteds- eller stationsundervisning.

Læsevejleder sparrer med dansklærerne om materialer, holddeling, differentieret undervisning

Alle elever er med i Guided Reading. Nogle gange lytter de svageste læsere til teksterne via deres LST, nogle gange træner de selvstændig afkodning.

Boostforløb

Elever, der fortsat kæmper med læsningen eller stavningen, kan tilbydes et særligt kursus i en afgrænset periode. Kurset foregår typisk på små hold og kan fx være:

- Forberedende indsats for ordblinde elever på 8. årgang inden årsprøve/terminsprøve og tilsvarende indsats på 9. årgang inden afgangsprøver
- Træning af LST, evt. i overgangen fra iPad til computer
- Fonologisk træning

Skolen tilrettelægger placering indhold og omfang ift. de pågældende elevers behov.

Indsatsplan

Når en elev er testet ordblind, udarbejdes der en indsatsplan i samarbejde med lærerteamet omkring eleven. Indsatsplanen evalueres flere gange om året med henblik på nye indsatser i skolen og hjemmet.

Netværk for skolens ordblinde elever

3-4 gange om året mødes læsevejleder eller anden ressourceperson med viden om ordblinde med skolens ordblinde elever. Netværket er et forum, hvor ordblinde elever mødes og deler erfaringer, spejler sig i andre ordblinde, giver hinanden gode ideer fx. til anvendelsen af LST

Læse- skriveteknologi

Hvis eleven er testet ordblind på 7., 8. eller 9. årgang, skal eleven tilbydes et kursus i AppWriter. Når eleven går fra iPad til computer, er der behov for nyt AppWriter kursus.

Vejledning af kollegaerne - ordblindevenlig undervisning i alle fag

Lærerteamet skal klædes på til at:

- kunne anvende AppWriter
- kunne OCR-behandle
- kun at anvende undervisningsmaterialer, der findes på Nota eller er OCR behandlede på forhånd
- have en grundlæggende viden om undervisning af ordblinde elever, så en ordblindevenlig undervisning tilbydes.
- afholde og træne prøve på særlige vilkår
- Overvej evt. om en ordblind elev skal deltage i vejledning af lærerne

Elevstemmen - feedback til lærerne

Den ordblinde elev har tilknyttet en ressourceperson, evt. læsevejlederen, som er bindeled mellem elev og skole og sikrer elevens stemme.

Kommunikation med forældre

Dansklæreren og/eller læsevejlederen mødes med forældre, når barnet er testet ordblind. Indhold: Hvad er ordblindhed? Skolens indsats. Hjemmets indsats. Grundig orientering til forældre om prøve på særlige vilkår.

Afgangsprøver

Ledelse og lærerteam – evt. med deltagelse af læsevejlederen – mødes på 9. årgang inden den 1. december med stillingtagen til ansøgning om at gå til prøve på særlige vilkår. Den 1. december er deadline, hvis der skal søges om prøver på særlige vilkår ved ministeriet.

Deltagelse af læsevejleder eller anden person med grundigt kendskab til LST under selve prøveafviklingen.

Fortsat daglig læsning hjemme